

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อการเสียชีวิตของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกช็อก พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๖ ประเทศไทย

วัชรี้ แก้วนอกเขา, เสาวพักตร์ อึ้งจ้อย, ดารินทร์ อารีย์โชคชัย, สมาน สยมภูจินันท์
สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

จากข้อมูลการเฝ้าระวังกลุ่มโรคไข้เลือดออก (ไข้เลือดออก ไข้เลือดออกช็อก ไข้เตงกี) ของประเทศไทย ในรอบ ๑๑ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๖) พบว่าสัดส่วนรวมของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกช็อกเสียชีวิต มากกว่าผู้ป่วยโรคอื่น (ไข้เตงกีและไข้เลือดออก) ดังนั้นเพื่อทราบปัจจัยเสี่ยงต่อการเสียชีวิตของผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออกช็อกของประเทศไทย จึงรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๖ และตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่า Adjusted Odds Ratio (OR) ๙๕% confidence interval (CI) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ P-value น้อยกว่า ๐.๐๕ โดยควบคุมปัจจัยรบกวน (confounding factor) ได้แก่ อายุ อาชีพ เขตปกครองที่อยู่อาศัยขณะป่วย และที่อยู่อาศัยขณะป่วย ผล การศึกษาพบว่าปัจจัยเสี่ยงต่อการเสียชีวิตของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกช็อก ได้แก่ กลุ่มอายุเท่ากับหรือมากกว่า ๑๕ ปี ค่า Odds Ratio ๑.๗๔ (๙๕% CI=๑.๓๗-๒.๒๑) และที่อยู่อาศัยเขตกรุงเทพมหานคร ค่า Odds Ratio ๔.๘๗ (๙๕% CI=๓.๓๓-๗.๑๑) เนื่องจากผู้ที่มีอายุมากกว่า ๑๕ ปีขึ้นไปจะมีโอกาสติดเชื้อครั้งที่สอง (การติดเชื้อแบบทุติยภูมิ) ซึ่งการติดเชื้อมักมีความรุนแรงและมีความเสี่ยงสูงมากกว่าการติดเชื้อครั้งแรกประมาณ ๑๖๐ เท่า ดังนั้นเพื่อลดการเสียชีวิตของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกช็อก ในช่วงฤดูฝนสถานบริการทางการแพทย์ ทุกแห่งทั่วประเทศควรจัดระบบการคัดกรองและติดตามผู้ป่วยตั้งแต่เริ่มมีอาการไข้และตรวจเลือดเป็นระยะ ๆ เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงของระดับ เม็ดเลือดขาว ฮีมาโตคริต เกล็ดเลือด และภายในโรงพยาบาลทุกแห่งทุก ระดับต้องเป็นสถานที่ปลอดลูกน้ำและยุงลายรวมทั้งการเร่งรัดกำจัดยุงลายในบริเวณที่อยู่อาศัย และ สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองหรือชุมชนแออัด

คำสำคัญ: ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกช็อก ปัจจัยเสี่ยง

Abstract

Risk factors of deaths among Dengue Shock Syndrome under National Disease Surveillance system, Thailand, 2003 – 2013

Authors : Vacharee Kaewnorkkao, Soawapak Hinjoy

Darin Areechokchai, Samarn Sayumpurujinan

Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health, Thailand

From national disease surveillance system (R506) in Thailand from 2003-2013 AD., it revealed that death from Dengue Shock Syndrome (DSS) was higher the death from Dengue Fever (DF) and Dengue Haemorrhagic Fever (DHF). To study a possible of risk factor of deaths among DSS, a cross sectional study was conducted to compare factors that associated with death and survival groups among DSS reported in R506. The DSS cases from R506 between 2003 and 2013 were verified and analyzed by multivariate logistic regression for Adjusted Odds Ratio (OR) 95% confidence interval (CI). Results were found that age group older than 15 years old was associated with the deaths in DSS (Adjusted Odds Ratio 1.74, 95% CI=1.37-2.21) and having a residence in Bangkok was associated with the deaths in DSS (Adjusted Odds Ratio 4.87, 95% CI=3.33-7.11). Due to age group older than 15 years old were infected the second time (secondary infection). The risk of secondary infection were higher approximately 160 times. To reduce the mortality from DSS, during the rainy season, medical service should strengthen a screening process and follow up patients in an early stage of onset by checking blood examination more frequently to detect any changes of WBC, Hct and Plt level. All hospitals should strengthen a program of larvae and mosquitoes free zone as well as the area of houses and surrounding areas, especially in urban or slums in Bangkok.

Keywords : Dengue Shock Syndrome (DSS), Risk factors of deaths